

Radio Favela

Uma Onda No Ar, Helvécio Ratton, 2002

«Radio Favela: la veu les faveles, la veu de l'esperança», podria ser un títol

La veu de les faveles

El fenomen de les faveles a Brasil ens ve a la memòria amb flaixos televisius de la dècada dels vuitanta i dels noranta. Reportatges que periòdicament acudien i acudeixen a les tristes condicions de vida d'extensos barris de les ciutats brasileres. Ara, que la misèria al món és, a la vegada, més propera i més llunyana que mai, hom vol pensar en l'esperança dels canvis polítics en aquell país. Per això *Radio Favela* és una pel·lícula que fa creure en la necessitat de la política, de la voluntat i dels canvis petits.

Radio Favela explica la història real d'una emissora de ràdio (*Uma Onda No Ar*) que va ser creada per un grup de nois negres d'un barri de faveles de Belo Horizonte a la dècada dels vuitanta. Tot i ser perseguida durant més de vint anys, la seva programació i el seu llenguatge viu li van donar èxits

d'audiència molt considerables. Malgrat tot, encara va tardar vint anys a sortir de la clandestinitat i poder emetre sense traves de captius.

Els protagonistes

El protagonista d'aquesta història és Jorge, un jove a cavall entre dos móns, el món de la favela on viu i el de l'escola de secundària on estudia i on també hi treballa la seva mare netejant. Ell es converteix en el líder, el creador i la veu que identificarà a Radio Favela.

Els seus companys són Zequièl, que s'ocupava de la part tècnica; Roque, traficant de drogues; i Brau, l'ànima poeta del grup que busca i troba camins al marge de la vida de la favela en el ritme, la música negra i la dansa.

La pel·lícula comença amb una batuda de la policia pels carrers de la favela, mentre la radio avisa els

habitants perquè es protegeixin a les seves cases. Sota el pretext de perseguir i detenir els narco-traficants, la policia (el poder) amaga la voluntat de localitzar la ràdio pirata per poder callar-la veu dels més pobres, la veu d'aquells que estan al marge, sempre incòmodes. Tot i que la policia aconsegueix detenir a Jorge, els seus companys s'encarregaran que la veu de la favela continuï a l'aire.

Helvécio Ratton

El cinema brasiler sembla estar trobant espai en les pantalles europees i nord-americanes en les darreres temporades. *Central de Brasil*, de Walter Salles, va ser un èxit internacional –actualment està presentant *Diarios de motocicleta*- i *Ciudad de Dios* de Fernando Meirelles, va ser la sorpresa dels darrers Òscar. Es tracta d'un cinema compromès amb la depressió i la marginalitat

que pateix el seu país, amb un llenguatge cinematogràfic directe, socialitzat i divers, des del virtuosisme formal i esteticista de Meirelles a l'economia visual d'Helvécio Raton.

Helvécio Raton (Divinópolis, 1949), que es va iniciar en el cinema amb el documental *Em nome da razao* (1979), filmat en un asil, i després *A dança dos bonecos* (1986), *Menino Maluquinho - O filme* (1994) i *Amor & Cia* (1998).

Radio Favela fa notar l'estima, inevitable d'altra banda, que Raton té pels seus personatges i

per la seva història. Potser això el fa ser una mica ingenu en algun moment. Però les utopies han de tenir també un punt d'ingenuïtat, sinó ja no ho serien. En conjunt, és un cant a la vida, a la supervivència i a l'impuls de superació i canalització en positiu de les adversitats. És un cinema necessari, esperançat, que topa frontalment amb l'oposició i l'hostilitat del context al qual fa referència.

La pel·lícula va ser rodada a Belo Horizonte i Minas Gerais. Part de la recaptació aconseguida es va destinar a Rádio Favela FM, de Belo Horizonte.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Helvécio Raton
Guió: Helvécio Raton, Jorge Durán
Fotografia: José Tadeu Ribeiro
Música: Gil Amancio
Muntatge: Mair Tavares
Nacionalitat: Brasil
Any: 2002
Durada: 92 min

Equip Artístic

Alexandre Moreno: Jorge Babu Santana: Brau
Adolfo Moura: Roque
Benjamim Abras: Zequiel
Edyr de Castro: Neusa

Filmografia

2002

Radio Favela

1998

Amor & Cia

1994

Menino Maluquinho – O filme

1986

A dança dos bonecos

1979

Em nome da razao